

MATKARAPORTTI

Helka Ketonen, erikoisasiantuntija, KEHYS, Valtion taidemuseo

CIMAM vuositapaamisen (13–18.11.2011)kohteena
Ljubljana (Slovenia), Zagreb (Croatia) ja Sarajevo (Boshnia-Herzegovina)

Nykytaiteeseen erikoistuneiden museoiden ja kuraattoreiden vuositapaamisen teemana oli *The Museum and the City*: museoiden, gallerioiden, järjestöjen, taiteilijaryhmien ja kulttuurituottajien välistä keskustelua käytiin kiinnostavalla maaperällä Euroopan itälaidalla, maissa jossa voimakkaat kulttuurit, uskonnot ja valtataistelut ovat tuoneet taide ja museokentälle runsaasti pohdittavaa. Vuositapaamisessa käsiteltiin myös museota tilana: osana kaupunkitilaa sekä kansainvälistä/globalia virtuaalista tilaa, sekä näiden yleisöjä ja yleisösuhdetta, teemalla *Understanding Local Context*. Tapaaminen järjestettiin kolmessa kaupungissa: Ljubljana, Zagreb ja Sarajevo. Osallistujia mahtui mukaan 150.

Vuositapaaminen oli suunniteltu toteutettavaksi kahdessa maassa: Slovenia ja Croatia. Sarajevon kaupunkiretki Boshnia-Herzegovinassa tarjottiin lisäohjelmanumerona 50 hengelle. Ohjelma oli suunniteltu tiiviiksi ryppääksi erilaisia luentoja ja keskustelunavauksia, jotka pidettiin museoissa, gallerioissa ja kulttuurikeskuksissa. Luennoitsijoina ja alustajina oli taidemuseoväen lisäksi taiteilijoita, arkkitehtejä ja itsenäisiä kuraattoreita. Myös seminaariväen joukkoon kutsuttiin ensimmäistä kertaa itsenäisiä kuraattoreita museonjohtajien rinnalle.

Ljubljanassa museovierailumme pääkohteina olivat Nykytaiteen museo Metelkova (MSUM), joka avataan yleisölle vuoden vaihteessa sekä Moderna Gallerija Ljubljana (MG). Lisäksi vierailimme Workers's Punk yliopistossa (DPU), graafisen taiteen keskuksessa (MGLC), kahdessa keskeisessä gallerissa Mestna Galerija ja Skuc Association sekä PARASITE instituutissa.

Zagrebissa pääkohteena oli MSU, Zagrebin kaupungin nykytaiteen museo, jonka uusi museorakennus on rakennettu kaupungin keskustaajon ja avattu vuoden 2009. Vierailimme myös kiinnostavassa vaihtoehtoisessa kulttuuritalossa nimeltä POGON, Center for Independent Culture and Youth ja tapasimme massa toimivia nuoria kuraattoreita ja taiteilijoita.

Sarajevoon matkasimme yöbussilla kun keskieuropalainen talvisumu esti lentämisen. Matkan viimeinen päivä olivat kuitenkin vaivan arvoinen sillä pääsimme tutustumaan sodan aikaiseen ja jälkeiseen kulttuurielämään kaupungissa, jossa suuret valtakulttuurit ja uskonnot ovat vuosisatojen ajan toimineet rinnakkain. Sarajevon nykytaiteen biennaalit ja festivaalit ovat jatkaneet toimintaansa vaikeiden vuosikymmenten läpi vaikka monet taiteilijat ovat paenneet ulkomaille ja keskeisiä kulttuurilaitoksia, kirjastoja ja arkistoja on pommitettu ja tuhottu. Sarajevon piirityksessä siviiliväkeen kohdistuneet attentaatit, pelko ja kuolema näkyivät taiteessakin edelleen kuten myös poliittinen latautuneisuus. Ars Aevi Collection Network syntyi Sarajevon taideyhteisön piirissä heti piirityksen jälkeen 1992 ja muodostaa nykyisen ytimen maan taidepiireissä. Tämän lahjoituskokoelman ja julkisten taideprojektien avulla kaupunkiin on jo hankittu mittava kansainvälisen ja paikallisen nykytaiteen kokonaisuus, joka kasvaa ja leviää eri puolille kaupunkia.

Yksi kiinnostavimmista luennoitsijoista oli *Renata Salecl*, joka toimii sekä Slovenian että Lontoon yliopistoissa tutkijana filosofian, sosiologian ja kriminologian alueilla. Hän herätteli keskustelua tarjoamalla näkökulmia ja esimerkkejä nykyhetken trendeistä, joissa realismi ja illuusiot sekoitetaan mm.

demokratisoimalla luksuselämä - helpottamaan eriarvoisuuden tunnetta maailmassa. Hänen mukaansa nykypäivän ihmiset tavoittelevat mieluummin tietämättömyyttä kuin tietoa sillä juuri tietämättömyys luo mahdollisuuden illusoriseen tunteeseen voimasta ja mahdollisuuksista. Taideteokset ovat myös avanneet keskustelualustoja yhteiskunnan henkisen tilan tarkastelulle aiheuttamalla julkista keskustelua ympäröivässä yhteiskunnassa; esimerkkeinä kuulumme mm. Legomiehen rantautumisesta Los Angelesin hiekkarannalle, lapsen synnyttämisestä taideteoksena eräässä New Yorkin galleriassa ja performanssista, jossa taiteilija miltei joi itsenä hengiltä näyttelytilassa. Muissakin puheenvuoroissa pohdittiin todellisuuden ja representaation eroja ja yhteyksiä, usein poliittisesti latautuneilla foorumeilla.

CIMAM:n vuositapaamisessa oli mukana neljä suomalaista. Matkan aikana oli mahdollisuus verkostoitua laajasti kansainväliseen nykytaiteen kuraattori ja museonjohtajakenttään. Kävimme kiinnostavia keskusteluita sivuten usein päivän teemoja mutta myös jaoin tietoa ja ajatuksia oman maan taide- ja museomaailman tilanteista. Seuraava vuositapaaminen järjestetään Istanbulissa 12-14.11.2012.